

PREMESTITEV IN PRESELITEV

NAJPOGOSTEJŠA VPRAŠANJA IN ODGOVORI

1. Kaj je premestitev in kaj preselitev?	1
2. Ali premestitev in preselitev izvajajo tudi druge države?.....	1
3. Ali je Slovenija že prej sodelovala v premestitvi in preselitvi?.....	2
4. Koliko oseb bo premeščenih in preseljenih, kdaj in kam?.....	2
5. Kdo so te osebe, od kod prihajajo?	2
6. Je Slovenija lahko izbirala, koga bo sprejela?.....	3
7. Kakšen je postopek pred prihodom v Slovenijo?	3
8. Kakšen je postopek po prihodu v Slovenijo?.....	3
9. Kakšne so njihove pravice in dolžnosti?.....	4
10. Kako je poskrbljeno za ranljive skupine, kot so otroci?	5
11. Ali bodo pri nas ostali trajno?	5
12. Ali bodo dobili slovensko državljanstvo?	5
13. Kako poteka financiranje premestitve in preselitve?	5
14. Koliko znašata žepnina in denarno nadomestilo za zasebno nastanitev?	5
15. Kako bo potekala integracija?	6
16. Kaj je integracijska hiša?	6
17. Kako pri integraciji sodelujejo nevladne in humanitarne organizacije?	6
18. Kako lahko državljani pomagamo?.....	7
19. Kako je urejena zdravstvena oskrba?	7
20. Ali lahko zaposlim prosilca ali begunca? Kakšni so pogoji?	7
22. Ali lahko osebam s priznanim statusom mednarodne zaščite oddam stanovanje?	7

1. Kaj je premestitev in kaj preselitev?

Premestitev je mehanizem solidarnosti znotraj EU, za kar obstaja podlaga v pogodbi EU. Premestitev (*relocation*) pomeni transfer osebe, ki potrebuje mednarodno zaščito, z ozemlja ene države članice na ozemlje druge države članice. (vir: EK, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/2_eu_solidarity_a_refugee_relocation_system_en.pdf)

Preselitev je način pomoči državam in osebam pod okriljem Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR), ni pa mednarodna obveznost države. Posamezna država se sama odloči, ali bo sodelovala v shemi preselitve. Trajna preselitev (*resettlement*) pomeni transfer razseljene osebe, ki potrebuje mednarodno zaščito, iz tretje države v državo članico z namenom podelitve pravice do prebivanja in vseh drugih pravic, primerljivih s tistimi, ki jih imajo osebe s priznano mednarodno zaščito.

Na zasedanju Sveta EU konec junija 2015 so voditelji držav sprejeli odločitev, da bomo v EU skupno preselili 60.000 oseb (40.000 v okviru premestitve, in sicer 24.000 iz Italije in 16.000 iz Grčije ter 20.000 v okviru trajne preselitve). Pravna podlaga za izvedbo premestitve sta Sklep Sveta EU 2015/1532, ki je stopil v veljavo 16. 9. 2015, in sklep Sveta EU 2015/1601 o premestitvi še 120.000 oseb, ki je začel veljati 25. 9. 2015. Tako so se države članice EU zavezale **premestiti 160.000 in preseliti 20.000 oseb**, ki potrebujejo mednarodno zaščito.

Gre torej za dva ukrepa. Prvi je namenjen premestitvi večjega števila oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, iz Italije in Grčije na podlagi t. i. delitve bremen med državami članicami EU. Drugi ukrep je namenjen trajni preselitvi oseb, ki očitno potrebujejo mednarodno zaščito, in sicer iz tretje države. Republika Slovenija se je zavezala k sprejemu večjega števila oseb v okviru obeh ukrepov.

2. Ali premestitev in preselitev izvajajo tudi druge države?

Da, posamezne države članice bodo sprejele različno število oseb. Podatki po državah so navedeni v prvem poročilu Evropske komisije (16. marec 2016):

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160316/first_report_on_relocation_and_resettlement_-_annex_7_en.pdf

3. Ali je Slovenija že prej sodelovala v premeditvi in preselitvi?

Slovenija je leta 2010 sodelovala v pilotskem projektu EUREMA, kjer je šlo za preselitev oseb, ki jim je bila na Malti priznana mednarodna zaščita. Tako je sprejela osem oseb z mednarodno zaščito iz Sudana in Somalije. Osebe so bile nastanjene v Integracijsko hišo v Mariboru, kjer jim je bil v prvih treh mesecih zagotovljen orientacijski program z osnovami slovenskega jezika.

http://www.mnz.gov.si/nc/si/novinarsko_sredisce/novica/article/12027/6682/

V shemi preselitve Slovenija sodeluje prvič. Shema preseljevanja sicer poteka že od konca 2. svetovne vojne. UNHCR skrbi, da se ljudje, ki bežijo pred preganjanjem iz domovine in se v velikem številu naselijo v soseščini, kot so zdaj Sirci v Turčiji, Libanonu in Jordaniji, na podlagi letnih kvot preselijo v države, ki sodelujejo v tej shemi. Države, ki tradicionalno sprejmejo največ beguncev, so ZDA, Avstralija, Kanada in skandinavske države.

4. Koliko oseb bo premeščeni in preseljeni, kdaj in kam?

Vlada Republike Slovenije je 10. marca 2016 sprejela načrt izvedbe premeditve in trajne preselitve:

- **premedila bo 567 oseb iz Italije in Grčije** (ali druge države članice, ki bi bila izpostavljena hudemu pritisku na nacionalni migracijski in azilni sistem) in
- **preselila 20 oseb iz tretjih držav.**

Končno število oseb bo verjetno višje, odvisno od trenutnih migracijskih razmer in končnega dogovora o številu premeščeni oseb. Do konca leta 2016 bi tako v Slovenijo sprejeli 280, v letu 2017 pa 287 oseb, ki očitno potrebujejo mednarodno zaščito, iz Italije in Grčije. 20 oseb, ki bodo trajno preseljene, bo k nam predvidoma prišlo v letu 2016.

Slovenija bo v rednih časovnih presledkih (vsaj vsake tri mesece) sporočila Italiji in Grčiji število oseb, ki jih je mogoče hitro premediti.

Predvidena časovnica premeditev v letih 2016 in 2017, po mesecih

4. 2016	5. 2016	6. 2016	8. 2016	9. 2016	10. 2016	12. 2016	2. 2017	3. 2017	4. 2017	6. 2017	8. 2017
40	40	50	50	50	50	50	50	47	47	47	46

Osebe, ki bodo premeščene, bodo najprej nastanjene v azilni dom ali eno izmed njegovih izpostav, in sicer za čas trajanja postopka mednarodne zaščite. Ob izpolnjevanju pogojev za pridobitev mednarodne zaščite bodo po pridobitvi statusa, osebe lahko nastanjene v eno izmed integracijskih hiš, kjer imajo pravico bivati 12 mesecev, po poteku tega obdobja pa na zasebni naslov. Nastanitev v integracijski hiši ni obvezna, kar pomeni, da se osebe, ko pridobijo mednarodno zaščito, takoj lahko nastanijo na zasebnem naslovu, pri čemer si bivališče svobodno izbirajo.

Vlada Republike Slovenije se je na dopisni seji 4. avgusta 2016 odločila, da Republika Slovenija **na podlagi kvote iz Turčije sprejme 40 državljanov Sirije**, ki se jim lahko prizna status begunca. Skladno z Zakonom o mednarodni zaščiti Vlada na podlagi predloga Ministrstva za notranje zadeve določi kvoto oseb, ki se jim lahko prizna status begunca, in naloge posameznih ministrstev, vladnih služb in drugih državnih organov pri nastanitvi in vključevanju oseb z mednarodno zaščito. Sklep Vlade je določil, da se pri tem smiselno upoštevajo naloge iz Izvedbenega načrta premeditve in trajne preselitve, pri čemer koordinacijo izvedbe preselitve prevzame medresorska delovna skupina, imenovana s sklepom Vlade 31. marca 2016. Pri predlogu števila oseb, sprejetih v Republiko Slovenijo, je ministrstvo upoštevalo že obstoječe zaveze glede trajnih preselitev in premeditev, možnosti ustrezne nastanitve in integracijske zmogljivosti.

5. Kdo so te osebe, od kod prihajajo?

V okviru premeditve bo Slovenija sprejela osebe iz držav, za katere po podatkih na ravni EU delež ugodno rešenih prošelj za mednarodno zaščito med vsemi odločitvami znaša vsaj 75 %. Takšen

delež imajo trenutno Burundi, Centralnoafriška republika, Eritreja, Kostarika, Saint Vincent in Grenadine, Bahrajn, Irak, Maldivi, Sirija in Britanske čezmorske države in ozemlja, vendar se nabor teh držav vsake tri mesece spreminja glede na statistične podatke o številu odobrenih prošenj. Te osebe še nimajo priznanega statusa mednarodne zaščite. Po premestitvi bodo v Sloveniji vložili prošnjo za mednarodno zaščito, ki bo obravnavana po slovenski zakonodaji.

V okviru trajne preselitve so prednostne regije, določene na ravni EU: Severna Afrika, Srednji vzhod in države Afriškega roga oziroma regije, kjer so vzpostavljeni evropski Regionalni programi zaščite. Slovenija bo tako v okviru trajne preselitve sprejela državljane Sirije. Tem osebam bo Slovenija priznala mednarodno zaščito, v postopku bo upoštevala poročilo, ki ga za vsako posamezno osebo pripravi uradna oseba pristojnega organa ali Visoki komisariat oziroma druga mednarodna organizacija.

6. Je Slovenija lahko izbirala, koga bo sprejela?

Vsaka država članica EU je lahko izrazila svoje želje. Slovenija je dala priporočilo, da bi k nam prišle družine, pismene osebe in angleško govoreče osebe. Vendar pa pravna podlaga omogoča Grčiji in Italiji, da sami določita, kdo bo premeščen in kam.

7. Kakšen je postopek pred prihodom v Slovenijo?

Premestitev

V Italiji in Grčiji se opravi registracija, odvzamejo se prstni odtisi in podatki vnesejo v Eurodac (zbirka prstnih odtisov prosilcev za mednarodno zaščito in neregularnih migrantov). Zavrnitev s strani držav članic je možna zgolj v primeru obstoja utemeljenih razlogov, da se osebo šteje kot grožnjo za nacionalno varnost ali javni red ali da obstajajo izključitveni razlogi (varnostni zadržki). Slovenija na podlagi prejetih in preučenih podatkov Italiji oziroma Grčiji pošlje sporočilo o sprejetju oziroma zavrnitvi za vsakega prosilca posebej.

Vsaka država članica lahko pošlje svojega uradnika za zvezo, ki lahko varnostno preveri posameznika. Slovenija je že zagotovila uradnika za zvezo, ki opravlja varnostno preverjanje oseb, ki bodo premeščene.

Preselitev

Slovenija status begunca prizna osebam, ki se nahajajo v tretji državi, kjer so varne pred preganjanjem in kjer pogoji bivanja niso primerni za vključevanje v okolje ter izpolnjujejo pogoje za priznanje statusa begunca. V postopku odločanja se upošteva poročilo, ki ga za vsako osebo pripravi uradna oseba pristojnega organa oziroma UNHCR v tretji državi, iz katere bodo osebe trajno preseljene.

8. Kakšen je postopek po prihodu v Slovenijo?

Premestitev

Po prihodu v Slovenijo bodo osebe nameščene v azilnem domu ali eni izmed njegovih izpostav, kjer bodo imele zagotovljeno nastanitev in oskrbo, hkrati bo potekal postopek mednarodne zaščite. Prosilcem za mednarodno zaščito je v času trajanja postopka zagotovljena osnovna oskrba, spremljanje postopka v jeziku, ki ga razumejo, brezplačna pravna pomoč v postopkih pred sodiščem s pomočjo enega svetovalca za begunce, nujno zdravljenje, izobraževanje in žepnina. Če odločitev v postopku mednarodne zaščite ni sprejeta v devetih mesecih, prosilec pridobi tudi pravico do dela. Prosilcem je v fazi odločanja o njihovi prošnji ob izpolnjevanju pogojev omogočeno tudi bivanje na zasebnem naslovu.

Preselitev

Glede na relativno majhno število sprejetih oseb v okviru projekta trajne preselitve, s katerimi še nimamo izkušenj, je ministrstvo v decembru 2015 objavilo javni razpis za pilotni projekt "Nudenje celostne obravnave trajno preseljenim osebam". Namen razpisanega projekta je bil omogočiti upravičencem, da si s prehodnim bivanjem na lokaciji izvajalca olajšajo prve korake na poti k samostojnemu življenju, in jim nuditi podporo pri vključitvi v slovensko družbo, pridobivanju osnove komunikacijskih spretnosti v slovenskem jeziku, seznanjanju z načinom življenja in delovanjem sistema v državi sprejema, ter nudenje podpore, ki jih bo opolnomočila za samostojno bivanje v

Republiki Sloveniji. Izbrani izvajalec bi tako trajno preseljenim osebam z mednarodno zaščito nudil petnajstmesečno nastanitev (t. j. organiziranje integracijske hiše), z njimi izvedel trimesečni orientacijski program, jim zagotavljal pomoč pri vključevanju v slovensko družbo - pripravil integracijski načrt, spremljal njegovo izvajanje in jih usmerjal, svetoval pri izvedbi načrtovanih aktivnosti, predvsem programu učenja slovenskega jezika, nudil učno pomoč, pomoč pri urejanju življenjskih situacij in svetoval pri uvajanju v samostojno življenje.

Ker ministrstvo na javni razpis ni prejelo nobene prijave, bo razpis ponovilo.

9. Kakšne so njihove pravice in dolžnosti?

Prosilci za mednarodno zaščito

Pravice in dolžnosti prosilcev za mednarodno zaščito, kot jih določa Zakon o mednarodni zaščiti, so:

- pravica do prebivanja v Sloveniji;
- pravica do spremljanja postopka v jeziku, ki ga prosilec razume;
- pravica do informiranja;
- pravica do osnovne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu;
- pravica do finančne pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu;
- pravica do brezplačne pravne pomoči v postopkih na Upravnem in Vrhovnem sodišču;
- pravica do nujnega zdravljenja;
- pravica do izobraževanja;
- pravica do dela in zaposlovanja;
- pravica humanitarne pomoči;
- žepnina.

Prosilci za mednarodno zaščito imajo pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji od dneva vložitve prošnje za mednarodno zaščito do pravnomočne odločitve o prošnji. Ta pravica omogoča, da se lahko prosilec prosto giblje po celotnem ozemlju Republike Slovenije. Takoj po vložitvi prošnje dobi izkaznico prosilca za mednarodno zaščito, ki je hkrati dovoljenje, da lahko ostane v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve v postopku priznanja mednarodne zaščite. Z veljavno izkaznico prosilec uveljavlja svoje pravice.

V postopku odločanja o priznanju mednarodne zaščite pred Upravnim sodiščem imajo prosilci pravico do brezplačne pravne pomoči, ki jo zagotavljajo svetovalci za begunce. Če se prosilcu prizna mednarodna zaščita, pridobi pravice osebe z mednarodno zaščito.

Več informacij je na naši spletni strani:

http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/tujci_v_sloveniji/mednarodna_zascita_azil/.

Osebe s priznanim statusom mednarodne zaščite

Osebe s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji so upravičene do:

- prebivanja v Republiki Sloveniji,
- denarnega nadomestila za zasebno nastanitev,
- zdravstvenega varstva,
- socialnega varstva,
- zaposlitve in dela
- pomoči pri integraciji,
- pridobitve informacij o pravicah in dolžnostih in
- izobraževanja.

Na področju pravic iz naslova zdravstvenega ter socialnega varstva in izobraževanja so osebe z mednarodno zaščito izenačene s slovenskimi državljani. Osebe z mednarodno zaščito imajo prost dostop na trg dela in ne potrebujejo delovnega dovoljenja.

Več informacij je na naši spletni strani:

http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/tujci_v_sloveniji/integracija_oseb_z_mednarodno_zascito/.

10. Kako je poskrbljeno za ranljive skupine, kot so otroci?

Otroci so že v času, ko so v postopku priznanja mednarodne zaščite, vključeni v izobraževalni sistem, in s šolanjem nadaljujejo tudi, ko pridobijo status mednarodne zaščite. Vključeni so v različne prostočasne aktivnosti z namenom spoznavanja slovenske družbe in druženja z sovrstniki. Za predšolske otroke v Azilnem domu deluje vrtec, ki ni formalnega značaja, zagotovljena je učna pomoč, opismenjevanje ... Okolica Azilnega doma je namenjena prostočasnim dejavnostim, urejeno je otroško igrišče ter igrišče za košarko in nogomet. Zagotovljena je dnevna prisotnost socialnih delavcev in psihologinje. Otroci so med postopkom mednarodne zaščite in po pridobitvi statusa v celoti izenačeni s slovenskimi otroki.

Mladolletniki brez spremstva bodo deležni posebne obravnave z vidika nastanitve in postopka. Njihove prošnje bodo obravnavane prednostno, nastanitev pa bo odvisna od starosti, potreb in stopnje razvoja. Mladolletniki brez spremstva, stari nad 15 let, se do rešitve prošnje za mednarodno zaščito nastanijo na oddelek za mladolletnike brez spremstva v Azilnem domu, za otroke, mlajše od 15 let pa je nastanitev izven Azilnega doma treba zagotoviti takoj po sprejemu prošnje, običajno so to dijaški domovi ali druge ustrezne institucije, ki zagotavljajo 24-urno oskrbo. Po pridobitvi statusa so mladolletniki brez spremstva nastanjeni v primerno institucijo. Mladolletnim prosilcem brez spremstva in mladolletnikom brez spremstva s priznano mednarodno zaščito se postavi zakonitega zastopnika. Zakoniti zastopnik otroka zastopa v postopku priznanja mednarodne zaščite in pri uresničevanju vseh pravic na področju varovanja zdravja in izobraževanja ter varuje njegove premoženjske pravice in koristi.

Na podlagi otrokovih potreb, znanja, sposobnosti in zmožnosti se mladolletna oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, skrbnik in svetovalec za integracijo skupaj dogovorijo o integracijskih aktivnostih, namenjenih mladolletnikovemu lažjemu vključevanju v okolje. Mladolletnik je vključen v 300-urni tečaj slovenskega jezika, nevladne organizacije pa preko številnih programov, sofinanciranih iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF) in sredstev Republike Slovenije nudijo pomoč pri integraciji. Mladolletnik je vključen še v dodatno pomoč prostovoljcev pri učenju jezika, učno pomoč in razne prostočasne aktivnosti. Glede na njegove interese se ga vključuje tudi v druge aktivnosti (šport, glasba ipd.). Bivanje se zagotovi v integracijski hiši ali v posebni, za mladolletnike primerni nastanitvi.

11. Ali bodo pri nas ostali trajno?

Osebe s priznanim statusom begunca imajo v RS dovoljenje za stalno prebivanje, osebe s subsidiarno zaščito pa imajo dovoljenje za začasno prebivanje v RS, dokler traja ta zaščita. Osebe, ki bodo v RS premeščene in trajno preseljene, bodo imele možnost prostega gibanja, vendar bodo lahko uživale pravice, ki izhajajo iz njihovega statusa, samo v Republiki Sloveniji.

12. Ali bodo dobili slovensko državljanstvo?

Osebe, ki bodo v Republiko Slovenijo premeščene in preseljene, bodo ob izpolnjevanju pogojev lahko pridobile slovensko državljanstvo. V državljanstvo Republike Slovenije se lahko sprejme oseba s statusom begunca, če dejansko živi v Sloveniji neprekinjeno pet let pred vložitvijo prošnje in če izpolnjuje pogoje iz zakona (znanje slovenskega jezika, zadostna sredstva za preživljanje, nekaznovanost ...).

13. Kako poteka financiranje premestitve in preselitve?

Za izvedbo načrta bodo porabljena sredstva državnega proračuna (25 %) in sredstva Sklada za azil, migracije in vključevanje (75 %). Slovenija bo za vsako premeščeno osebo od Evropske komisije prejela 6.000 evrov in za vsako trajno preseljeno osebo 10.000 evrov. Za sredstva se zaprosi ob dejanski premestitvi oz. preselitvi.

Okvirni ocenjeni stroški za premestitev in preselitev znašajo 8 milijonov evrov za dve leti.

14. Koliko znašata žepnina in denarno nadomestilo za zasebno nastanitev? Prosilci za mednarodno zaščito

Prosilci za mednarodno zaščito, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje, prejemaajo mesečno žepnino v višini 18 evrov za eno osebo.

Prosilcu za mednarodno zaščito se lahko ob izpolnjevanju zakonskih pogojev odobri razselitev na zasebnem naslovu. Prosilcu, ki nima lastnih sredstev za preživljanje, se dodeli finančna pomoč. Višina finančne pomoči za zasebno nastanitev za odraslo osebo je 50 % osnovnega zneska minimalnega dohodka (144,40 evra), za vsako naslednjo odraslo osebo v družini je 25 %, za otroka do 18. leta starosti 35 % in za mladoletnega prosilca brez spremstva 50 % zneska minimalnega dohodka.

Osebe z mednarodno zaščito

Osebe z mednarodno zaščito, ki so se po pridobitvi statusa nastanile na zasebnem naslovu, so za 18 mesecev po izselitvi iz integracijske hiše upravičene do izplačila denarnega nadomestila za zasebno nastanitev, ki trenutno znaša 288,81 evra za eno osebo (346,57 evra za dve osebi, 433,22 evra za tri osebe, 519,86 evra za štiri osebe). Če se v tem obdobju udeležijo tečaja slovenskega jezika in ga obiskujejo vsaj 80 % predvidenih ur, se jim nadomestilo za zasebno nastanitev odobri še za nadaljnjih 18 mesecev. V času bivanja v integracijski hiši do nadomestila za zasebno nastanitev niso upravičeni.

15. Kako bo potekala integracija?

Premestitev

Osebe z mednarodno zaščito se takoj po pridobitvi statusa in preselitvi iz Azilnega doma v integracijsko hišo vključi v uvajalni trimesečni orientacijski program, ki je namenjen učenju osnov slovenskega jezika, pomoči pri urejanju dokumentov in praktičnemu spoznavanju vsakdanjega življenja. Orientacijski program bo izvajala z javnim razpisom izbrana organizacija. Po končanem orientacijskem programu bodo osebe vključene v obstoječe programe pomoči pri vključevanju, ki se izvajajo za osebe z mednarodno zaščito, med drugim tudi v program 300-urnega učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe.

Tečaja v obsegu 180 ur se osebe z mednarodno zaščito lahko udeležijo po vseh večjih krajih po Sloveniji, dodatnih 120 ur (od skupno 300) pa je zagotovljenih v Ljubljani in Mariboru. Ob izvajanju orientacijskega programa se za vsako osebo z mednarodno zaščito pripravi osebni integracijski načrt, ki temelji na posameznikovih potrebah, znanju, zmožnostih in sposobnosti ter vključuje načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v okolje.

Preselitev

Glede na relativno majhno število sprejetih oseb v okviru projekta trajne preselitve, ministrstvo načrtuje poseben projekt vključevanja. Namen projekta je zagotoviti nastanitev, orientacijski program in pomoč pri vključevanju, ki ga bo izvajal na javnem razpisu izbran izvajalec.

16. Kaj je integracijska hiša?

Ministrstvo za notranje zadeve je lastnik dveh integracijskih hiš, in sicer v Ljubljani (za 15 oseb) in Mariboru (za 45 oseb). Osebe z mednarodno zaščito so v integracijsko hišo lahko nastanjene eno leto, lahko pa se razselijo v zasebno nastanitev že pred potekom tega obdobja. Ker obstoječi integracijski hiši ne zadoščata za nastanitev vseh premeščenih oseb, ministrstvo intenzivno išče dodatne zmogljivosti za nastanitev teh oseb. Namen nastanitve v integracijski hiši je, da se osebe z mednarodno zaščito lahko intenzivno vključijo in obiskujejo integracijske programe, urejajo potrebne dokumente, pričnejo z iskanjem zaposlitve, se učijo slovenskega jezika, si poskusijo ustvariti socialno mrežo, ne da bi morali skrbeti še za iskanje nastanitve.

17. Kako pri integraciji sodelujejo nevladne in humanitarne organizacije?

Nevladne in druge organizacije so dolgoletni partner Ministrstva za notranje zadeve pri konkretnem izvajanju pomoči pri vključevanju. V vse faze izvedbe projekta se vključijo nevladne in druge organizacije, ki delujejo na področju mednarodne zaščite. Sodelovanje z nevladnimi in drugimi organizacijami je predvideno v postopku sprejema (informiranje, pomoč pri nastanitvi in oskrbi). Zelo pomembna pa je pomoč pri vključevanju v družbo, tako pri izvedbi orientacijskega programa, kot tudi pri izvedbi ostalih programov, ki so namenjeni vsem osebam z mednarodno zaščito (celostna pomoč pri vključevanju, tečaj slovenskega jezika).

Željo po sodelovanju v projektu so izrazile tudi druge organizacije (Rdeči križ Slovenije, Karitas), ki trenutno sicer ne izvajajo programov pomoči pri nastanitvi ali vključevanju oseb z mednarodno zaščito.

18. Kako lahko državljani pomagamo?

Ministrstvo za notranje zadeve je prejelo kar nekaj pobud posameznikov iz različnih lokalnih okolij za sodelovanje in pomoč osebam, ki bodo premeščene in trajno preseljene, kar je dobrodošla pomoč. Ker je za vključevanje v okolje bistvenega pomena sprejemajoče lokalno okolje, se bo s potekom in načinom izvedbe projekta pred samo izvedbo informiralo predstavnike lokalnih skupnosti, v katero se bodo trajno preseljene in premeščene osebe namestile, in dogovorilo o načinu medsebojnega sodelovanja in izmenjavi informacij.

19. Kako je urejena zdravstvena oskrba?

Prosilci za mednarodno zaščito imajo pravico do nujnega zdravljenja, ki obsega nujno medicinsko pomoč in nujni prevoz z reševalnim vozilom po odločitvi zdravnika, pravico do nujne zobozdravstvene pomoči, nujno zdravljenje po odločitvi lečečega zdravnika in zdravstveno varstvo žensk. Mladoletni prosilci in prosilci, ki so mladoletniki brez spremstva, so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. Dodaten obseg zdravstvenih storitev lahko odobri in določi komisija, ki jo imenuje minister.

V Azilnem domu deluje ambulanta, kjer je dnevno prisotna medicinska sestra. Za zdravstveno obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito, ki so nameščeni na Kotnikovi v Ljubljani, skrbi Služba nujne medicinske pomoči, Ljubljana, v Logatcu pa je zdravstveno oskrbo prevzel ZD Logatec.

Osebe z mednarodno zaščito so na področju pravic iz naslova zdravstvenega in socialnega varstva izenačene s slovenskimi državljani.

20. Ali lahko zaposlim prosilca ali begunca? Kakšni so pogoji?

Prosilci imajo pravico do prostega dostopa na trg dela devet mesecev po vložitvi prošnje, če jim v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu.

Osebe z mednarodno zaščito imajo prost dostop na trg dela in ne potrebujejo delovnega dovoljenja.

21. Kako bodo prosilci in begunci vključeni v izobraževalni sistem?

Prosilcem se najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja. Prosilcem se omogoči, mladoletnemu prosilcu in mladoletniku brez spremstva pa se ob sodelovanju z zakonitim zastopnikom zagotovi dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije. Prosilcem se omogoči dostop do višješolskega, visokošolskega in izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

Osebe z mednarodno zaščito so na področju pravic iz naslova izobraževanja izenačene s slovenskimi državljani.

22. Ali lahko osebam s priznanim statusom mednarodne zaščite oddam stanovanje?

Osebe, ki pridobijo status mednarodne zaščite, skupaj s statusom pridobijo tudi dovoljenje za stalno oziroma začasno prebivanje v Republiki Sloveniji. Tako kot državljani Republike Slovenije in drugi tujci z enakimi dovoljenji, se lahko po področju Republike Slovenije prosto gibljejo.

Ministrstvo osebam, ki v Republiki Sloveniji pridobijo mednarodno zaščito, za obdobje dvanajstih mesecev zagotavlja nastanitev v eni izmed integracijskih hiš, vendar pa so slednje primarno namenjene premostitvi težav pri iskanju zasebne nastanitve in nastanitev v njih ni obvezna. Po pridobitvi statusa oziroma po poteku obdobja upravičenosti do bivanja v integracijski hiši si morajo

osebe z mednarodno zaščito poiskati zasebno nastanitev, pri čemer si kraj, v katerem želijo bivati samostojno zberejo.

Osebe z mednarodno zaščito torej najemajo stanovanja pod enakimi pogoji kot slovenski državljani. Poudariti pa je treba, da so osebe z mednarodno zaščito v prvih treh letih po pridobitvi statusa upravičene do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev v višini denarne socialne pomoči, ki trenutno znaša 288,81 na osebo.

Ministrstvo za javno upravo je pripravilo povabilo k oddaji stanovanj v lasti fizičnih oseb v najem za potrebe premestitve oseb: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/nepremicnine-in-okolje/nepremicnine-stavbe/oddaja-stanovanj-beguncem.html>.